

Δημιουργία Πρωτοκόλλου Αξιολόγησης Ανοιών

Υπεύθυνος Καθηγητής:
Ταφιάδης Διονύσιος

Φοιτήτριες:
Λάμπρου Χριστίνα (13140)
Μήτσιου Σοφία (12935)
Μπανιώτη Αγγελική (12757)

Ορισμός

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει το ICD-10 (1997):

«...Η άνοια είναι ένα σύνδρομο που οφείλεται σε εγκεφαλική νόσο συνήθως εξελικτική ή χρόνια, στο οποίο διαπιστώνεται διαταραχή πολλών ανώτερων φλοιωδών λειτουργιών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η μνήμη, η σκέψη ο προσανατολισμός, η κατανόηση, η εκτέλεση αριθμητικών πράξεων, η ικανότητα για μάθηση, η γλώσσα και η κρίση. Στο σύνδρομο αυτό δεν επέρχεται θόλωση της συνείδησης. Τις διαταραχές των γνωστικών λειτουργιών τις συνοδεύουν συχνά (και μερικές φορές τις προαναγγέλλουν) μείωση του ελέγχου του συναισθήματος, της κοινωνικής συμπεριφοράς ή των κινήτρων. Το σύνδρομο εμφανίζεται στη νόσο του Alzheimer, σε αγγειακή εγκεφαλική νόσο και σε άλλες καταστάσεις που πρωτοπαθώς ή δευτεροπαθώς επηρεάζουν τον εγκέφαλο...»

Επισκόπηση της Ταξινόμησης των Ανοιών

Τη δεκαετία του 1960, οι άνοιες ταξινομούνταν:

- προγεροντικές
- γεροντικές (Johnson & Jacobson, 2007)

Σε μία άλλη ταξινόμηση:

- πρωτοπαθείς
- δευτεροπαθείς (Schindelmeiser, 2013)

Όσον αφορά την πιθανότητα ίασης της άνοιας:

- αναστρέψιμες και
- μη αναστρέψιμες άνοιες (Rubinstein, 2000; Murdoch, 2008; Hedge, 2008; www.alzheimer.ca; www.ncbi.nlm.nih.gov; www.mayoclinic.org)

Με βάση την κύρια κατανομή της παθολογίας μέσα στον εγκέφαλο

- φλοιώδεις
- υποφλοιώδεις και
- μικτές (Neary, 1999; Μεντενόπουλος & Μπούρας, 2002; Cummings & Trimble, 2009; Lezak, 2009)

Μη αναστρέψιμες

- Νόσος Alzheimer (AD)
- Μετωποκροταφική άνοια (FTD), συμπεριλαμβανομένης πλέον και της νόσου του Pick
- Αγγειακή άνοια (VaD)
- Άνοια που σχετίζεται με επαναλαμβανόμενη τραυματική εγκεφαλική βλάβη (TBI), συμπεριλαμβανομένης της «άνοιας των πυγμαχών»
- Νόσος Parkinson (PD) – Παρκινσονική άνοια (PDD)
- Νόσος Huntington (HD)
- Προϊούσα υπερπυρηνική παράλυση (PSP)
- Άνοια που οφείλεται σε λοιμώξεις του κεντρικού νευρικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της άνοιας σχετιζόμενης με τον ιό HIV (HIVD)

Μη αναστρέψιμες

- Νόσος του Creutzfeldt-Jakob (CJD)
- Άνοια με σωμάτια Lewy (LBD)
- Πολλαπλή σκλήρυνση (MS)
- Σύνδρομο Wernicke-Korsakoff (Αλκοολική άνοια)
- Νόσος του Wilson (WD) *

(Johnson & Jacobson, 2007; Hegde, 2008; www.mayoclinic.org)

- Κατάθλιψη,
- Διατροφικές ελλείψεις ή ελλείψεις βιταμινών (κυρίως B1 και B12),
- Μεταβολικές διαταραχές (εγκεφαλοπάθειες από νεφρικές ή ηπατικές ασθένειες),
- Τοξική αντίδραση ή παρενέργειες σε φαρμακευτική αγωγή,
- Κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών και ο αλκοολισμός,
- Χρόνιες ψυχικές ασθένειες (π.χ. σχιζοφρένια),
- Εγκεφαλικοί όγκοι, υδροκέφαλος φυσιολογικής πίεσης,
- Διάφορες εγκεφαλικές λοιμώξεις (μορφές μηνιγγίτιδας, συμπεριλαμβανομένης και αυτής του κρυπτόκοκκου),

Αναστρέψιμες

- Ενδοκρινολογικές διαταραχές (π.χ. ανεπάρκειες του θυρεοειδούς),
- Εγκεφαλικό τραύμα, ανοξία (εξαιτίας άσθματος, καρδιακής προσβολής, δηλητηρίασης από μονοξείδιο του άνθρακα κτλ.),
- Τοξικότητα από μέταλλα (π.χ. τοξικότητα από μόλυβδο και υδράργυρο),
- Φλεγμονή του ιστού του εγκεφάλου,
- Χρόνια προβλήματα στους πνεύμονες ή κάποια καρδιακή πάθηση,
- Παρατεταμένη αιμοκάθαρση,
- Χρόνιο υποσκληρίδιο αιμάτωμα,
- Χαμηλή περιεκτικότητα σε νάτριο και ασβέστιο και υψηλή σε ασβέστιο.

(Rubinstein, 2000; Murdoch, 2008; Hegde, 2008; www.alzheimer.ca; www.ncbi.nlm.nih.gov;

www.mayoclinic.org)

1. Λήψη λογοπαθολογικού ιστορικού
2. Φυσική εξέταση
3. Παρακλινικές εξετάσεις
4. Νευροψυχολογική εκτίμηση (τυπική αξιολόγηση):
  - Εργαλεία ανίχνευσης
  - Κλίμακες εκτίμησης βαρύτητας
  - Δοκιμασίες αξιολόγησης ειδικών γνωστικών περιοχών
  - Δοκιμασίες εκτίμησης λειτουργικότητας
  - Κλίμακες ψυχιατρικών και συμπεριφορικών διαταραχών

Πρωτόκολλο αξιολόγησης των ανοιών

Αποκλεισμός ύπαρξης άλλων διαταραχών (δοκιμασίες προ της αξιολόγησης):

- Ακουστική διάκριση, Παραδείγματος χάριν «μήλο – ξύλο». Ακούγονται ακριβώς το ίδιο ή είναι διαφορετικές;»
- Οπτική αντίληψη,
- Αξιολόγηση Οπτικού πεδίου και
- Οπτική Αγνωσία.

Κατά την κύρια αξιολόγηση το τεστ περιλαμβάνει:

- Προσανατολισμό, π.χ. ο εξεταστής ρωτά, «τι μέρα έχουμε;», «σε ποια χώρα ζούμε;», «πόσο χρονών είστε;».
- Κατανόηση, π.χ. ο εξεταστής δείχνοντας της πρώτη εικόνα λέει: «αυτή είναι μια μπάλα, δείξτε μου κι εσείς τις εικόνες που θα σας πω».
- Αναγνωστική κατανόηση, π.χ. «Διαβάστε αυτήν την λέξη (ντομάτα). Τώρα δείξτε την εικόνα της».

- Άμεση ανάκληση- επανάληψη, π.χ. «Επαναλάβετε μου τις ακόλουθες σειρές».
- Επανάληψη ιστορίας σε άμεσο χρόνο, π.χ. «Πρόκειται να σας πω μία σύντομη ιστορία. Όταν τελειώσω, θέλω εσείς να μου την ξαναπείτε».
- Εκτέλεση εντολών, π.χ. «Κοιτάξτε το παράθυρο».
- Κατονομασία, π.χ. «αυτό είναι μία καμπάνα, πείτε μου τι είναι η εικόνα που θα σας δείχνω»
- Ερωτήσεις σύγκρισης, π.χ. «είναι το εκατοστό μεγαλύτερο από το μέτρο; Παρακαλώ απαντήστε μου με ένα ναι ή όχι»
- Δίνοντας ορισμούς, π.χ. «Το ψυγείο είναι ένα αντικείμενο με ψύξη, στο οποίο συντηρούμε τρόφιμα που δεν θέλουμε να χαλάσουν. Πείτε μου τι είναι τα υπόλοιπα αντικείμενα που θα σας πω»

- Επίλυση προβλημάτων, π.χ. «Τι θα κάνατε εάν κλειδωνόσασταν έξω από το σπίτι σας;».
- Λογική, Αιτιολόγηση και Συμπερασματική σκέψη,
- Αναγνωστική και Οπτική επεξεργασία, π.χ. «Διαβάστε τις προτάσεις και κάντε ό,τι λένε»
- Καθυστερημένη ανάκληση , π.χ. «Πριν από λίγο ακούσατε μία ιστορία, παρακαλώ αφηγηθείτε μου την ιστορία όσο καλύτερα μπορείτε».
- Οπτικοχωρικές ικανότητες και
- Αντιγραφή σχημάτων, π.χ. «Πάνω στο φύλλο αυτό υπάρχει ένα σχήμα». «Προσπαθήστε να σχεδιάσετε ένα σχήμα που να μοιάζει ακριβώς με αυτό».
- Ελεύθερη Γραφή

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Ανοιών

Πρωτόκολλο Αξιολόγησης των Ανοιών

Φύλο/Ηλικία	40-50	50-70	70+
Α	30	30	30
Θ	30	30	30
Σύνολο	60	60	60

Δοκιμασίες προ της αξιολόγησης

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90) Μ. Ο. (Τ.Α)	Γυναίκες (N=90) Μ.Ο. (Τ.Α)	t-test	Df
1. Ακουστική διάκριση (15)	14.95 (.203)	14.97 (.198)	-.025	NS
2. Οπτική αντίληψη (2)	1.98 (.086)	1.95 (.097)	.033	NS
3. Αξιολόγηση οπτικού πεδίου (2)	1.99 (.022)	1.97 (.036)	.041	NS
4. Οπτική αγνωσία (5)	4.98 (.026)	4.99 (.048)	-.031	NS

Ως προς τον προσανατολισμό

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90)	Γυναίκες (N=90)	t-test	Df
	M. O. (T.A)	M.O. (T.A)		
1. Προσανατολισμός χρόνο (7)	6.95 (.091)	6.94 (.095)	.021	NS
2. Προσανατολισμός χώρο (7)	6.99 (.012)	6.98 (.019)	.032	NS
3. Προσανατολισμός στον εαυτό (2)	1.97 (.032)	1.98 (.019)	-.045	NS
4. Γενικές ερωτήσεις προσανατολισμού (2)	1.99 (.018)	1.98 (0.20)	.034	NS

Ως προς την κατανόηση

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90)	Γυναίκες (N=90)	t-test	Df
	M. O. (T.A)	M.O. (T.A)		
1. Αναγνώριση Λέξεων/Προτάσεων (9)	8.97 (0.31)	8.95 (.023)	.036	NS
2. Αναγνωστική κατανόηση λέξεις (8)	7.96 (.042)	7.94 (.039)	.045	NS
3. Αναγνωστική κατανόηση προτάσεων (7)	6.98 (.039)	6.96 (.045)	.030	NS

Ως προς την Μνήμη

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90)	Γυναίκες (N=90)	t-test	Df
	M. O. (T.A)	M.O. (T.A)		
1. Άμεση Ανάκληση (8)	7.94 (.041)	7.92 (.052)	.067	NS
2. Επανάληψη Ιστορίας σε άμεσο χρόνο (10)	9.93 (.101)	9.90 (.105)	.071	NS
3. Καθυστερημένη Ανάκληση (10)	9.78 (.123)	9.67 (.137)	.403	NS

Ως προς την Εκτέλεση Εντολών

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90)	Γυναίκες (N=90)	t-test	Df
	M. O. (T.A)	M.O. (T.A)		
1. Απλές εντολές (μονές εντολές) (5)	5.00 (.000)	5.00 (.000)	----	----
2. Διπλές εντολές (5)	4.97 (.098)	4.92 (.086)	.103	NS
3. Τριπλές εντολές (3)	4.68 (.213)	4.51 (.302)	.521	NS

Ως προς την Κατονομασία, τις Συγκριτικές Ερωτήσεις, Δίνοντας Ορισμούς, και την Επίλυση Προβλημάτων

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90) Μ. Ο. (Τ.Α)	Γυναίκες (N=90) Μ.Ο. (Τ.Α)	t-test	Df
1. Κατονομασία (19)	18.85 (.374)	18.80 (.405)	.256	NS
2. Κατονομασία Σημασιολογική (10)	9.88 (.123)	9.77 (.137)	.703	NS
3. Κατονομασία Φωνολογική (10)	9.73 (.211)	9.70 (.255)	.621	NS
4. Ερωτήσεις σύγκρισης (8)	7.91 (.073)	7.89 (.063)	.301	NS
5. Δίνοντας ορισμούς (18)	17.97 (.347)	17.89 (.379)	.578	NS
6. Επίλυση προβλημάτων (5)	4.81 (.141)	4.69 (.188)	.345	NS

Ως προς την Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90) Μ. Ο. (Τ.Α)	Γυναίκες (N=90) Μ.Ο. (Τ.Α)	t-test	Df
1. Λογική (3)	2.87 (.178)	3.82 (.186)	.113	NS
2. Αιτιολόγηση (3)	2.81 (.198)	2.74 (.191)	.102	NS
3. Συμπερασματική σκέψη (2)	1.92 (.135)	1.88 (.219)	.149	NS

Ως προς την Αναγνωστική και οπτική επεξεργασία,
 Οπτικοχωρικές Ικανότητες, Αντιγραφή Σχημάτων και την
 Γραφή

Δοκιμασίες	Άνδρες (N=90) Μ. Ο. (Τ.Α)	Γυναίκες (N=90) Μ.Ο. (Τ.Α)	t-test	Df
1. Αναγνωστική και οπτική επεξεργασία (6)	5.87 (.168)	5.92 (166)	.153	NS
2. Οπτικοχωρικές Ικανότητες (2)	1.93 (.121)	1.88 (.219)	.159	NS
3. Αντιγραφή Σχημάτων (2)	1.90 (.115)	1.89 (.219)	.058	NS
4. Γραφή (2)	1.91 (.104)	1.90 (.096)	.037	NS

Διαφορές μεταξύ των ηλικιακών υποομάδων

Ηλικίες	40-50 & 50-70
	r (p – level)
1. Προ της Αξιολόγησης	.106 (NS)
2. Προσανατολισμός	.137 (NS)
3. Κατανόηση	.121 (NS)
4. Μνήμη	.153 (NS)
5. Εκτέλεση Εντολών	.178 (NS)
6. Κατονομασία	.113 (NS)
7. Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη	.166 (NS)

Σύγκριση απαντήσεων με βάση τις ηλικιακές ομάδες

Ηλικίες	50-70 & 70+
	r (p – level)
1. Προ της Αξιολόγησης	.141 (NS)
2. Προσανατολισμός	.138 (NS)
3. Κατανόηση	.336 (p< .05)
4. Μνήμη	.263 (p< .05)
5. Εκτέλεση Εντολών	.103 (NS)
6. Κατονομασία	.111 (NS)
7. Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη	.147 (NS)

Σύγκριση απαντήσεων με βάση τις ηλικιακές ομάδες

Ηλικίες	40-50 & 70+
	r (p – level)
1. Προ της Αξιολόγησης	.358 (<.05)
2. Προσανατολισμός	.402 (<.05)
3. Κατανόηση	.317 (<.05)
4. Μνήμη	.521 (<.05)
5. Εκτέλεση Εντολών	.191 (NS)
6. Κατονομασία	.217 (<.05)
7. Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη	.193 (NS)

ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ

	R	p – level
1. Ακουστική διάκριση (15)	.989	.000
2. Οπτική αντίληψη (2)	.992	.000
3. Αξιολόγηση οπτικού πεδίου (2)	.991	.000
4. Οπτική αγνωσία (5)	.897	.000
5. Προσανατολισμός χρόνο (7)	.903	.000
6. Προσανατολισμός χώρο (7)	.982	.000
7. Προσανατολισμός στον εαυτό (2)	.976	.000
8. Γενικές ερωτήσεις προσανατολισμού (2)	.988	.000
9. Αναγνώριση Λέξεων/Προτάσεων (9)	.911	.000
10. Αναγνωστική κατανόηση λέξεις (8)	.923	.000

11. Αναγνωστική κατανόηση προτάσεων (7)	.945	.000
12. Άμεση Ανάκληση (8)	.955	.000
13. Επανάληψη Ιστορίας σε άμεσο χρόνο (10)	.978	.000
14. Καθυστερημένη Ανάκληση (10)	.964	.000
15. Απλές εντολές (μονές εντολές) (5)	1.000	.000
16. Διπλές εντολές (5)	1.000	.000
17. Τριπλές εντολές (3)	.990	.000
18. Κατονομασία (19)	.995	.000
19. Κατονομασία Σημασιολογική (10)	.988	.000
20. Κατονομασία Φωνολογική (10)	.994	.000

21. Ερωτήσεις σύγκρισης (8)	.996	.000
22. Δίνοντας ορισμούς (18)	.981	.000
23. Επίλυση προβλημάτων (5)	.976	.000
24. Λογική (3)	.978	.000
25. Αιτιολόγηση (3)	.964	.000
26. Συμπερασματική σκέψη (2)	.953	.000
27. Αναγνωστική και οπτική επεξεργασία (6)	.901	.000
28. Οπτικοχωρικές Ικανότητες (2)	.908	.000
29. Αντιγραφή Σχημάτων (2)	.923	.000
30. Γραφή (2)	.996	.000

ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΝΟΛΑ ΚΑΘΕ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ

	R	p - level
1. Προ της Αξιολόγησης	.999	.000
2. Προσανατολισμός	.995	.000
3. Κατανόηση	.993	.000
4. Μνήμη	.989	.000
5. Εκτέλεση Εντολών	1.000	.000
6. Κατονομασία	.997	.000
7. Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη	.978	.000

Συμπεράσματα

1. Στις προ της αξιολόγησης δοκιμασίες που αφορούν την ακουστική διάκριση, οπτική αντίληψη, οπτικό πεδίο, και οπτική αγνωσία, προέκυψε ότι δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.
2. Ως προς τον Προσανατολισμό, την Κατανόηση, την Μνήμη, την Εκτέλεση Εντολών την Κατονομασία, τις Συγκριτικές Ερωτήσεις, Δίνοντας Ορισμούς, και την Επίλυση Προβλημάτων προκύπτει πως δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.
3. Ως προς την Λογική, Αιτιολόγηση, Συμπερασματική σκέψη, την Αναγνωστική και οπτική επεξεργασία, Οπτικοχωρικές Ικανότητες, Αντιγραφή Σχημάτων και την Γραφή προκύπτει πως δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.

4. Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του μέσου όρου των απαντήσεων για όλες τις υποδοκιμασίες, για τις ηλικιακές ομάδες 40 έως 50 και 50 έως 70 ετών.
5. Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του μέσου όρου των απαντήσεων για όλες τις υποδοκιμασίες, πλην των υποδοκιμασιών της μνήμης και της κατανόησης για τις ηλικιακές ομάδες 50 έως 70 και 70 +.
6. Υπάρχει στατιστικά κάποια μικρή διαφορά του μέσου όρου των απαντήσεων για όλες τις υποδοκιμασίες με αξιοπρόσεκτη διαφορά στην υποδοκιμασία της μνήμης. Παρόλα αυτά στις υποδοκιμασίες της εκτέλεσης των εντολών και της λογικής, αιτιολόγησης και συμπερασματικής σκέψης δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά για τις ηλικιακές ομάδες 40 έως 50 και 70+.

12. Εάν τα ερεθίσματα σε ομάδες είτε μεμονωμένα, ερμηνεύουν και σε ποιο βαθμό τους την ύπαρξη των ανοϊκών διαταραχών, από την έρευνα παρατηρήθηκε πως υπάρχει ικανοποιητικός βαθμός ερμηνείας για τις μετρήσεις μας.
13. Ο συντελεστής alpha Cronbach's ο οποίος ελέγχει την εσωτερική συνάφεια ή την ομοιογένεια για τα ερεθίσματα βρέθηκε: .801
14. Στο ερώτημα εάν έχουμε ένα αξιόπιστο και έγκυρο πρωτόκολλο, από την έρευνα παρατηρήθηκε πως μιλάμε για μία ικανοποιητικά αξιόπιστη κλίμακα στην μορφή την οποία βρίσκεται αυτή την στιγμή.

Προτάσεις/ Συζήτηση

1. Κάθε υποδοκιμασία που έχει χρησιμοποιηθεί στο πρωτόκολλό μας, βασίζεται σε έγκυρες και αξιόπιστες δοκιμασίες, για τις οποίες έρευνες έχουν καταδείξει την ικανότητα διάγνωσης της άνοιας.
2. Έχει παρατηρηθεί κάποια έκπτωση στις γνωστικές λειτουργίες και ιδιαίτερα σε αυτή της μνήμης, μεταξύ των ηλικιών ομάδων.
3. Κατά τη χορήγηση παρατηρήθηκε κλινικά, ότι το επίπεδο εκπαίδευσης μπορεί να αποτελεί μία σημαντική μεταβλητή.

Ευχαριστούμε για την υπομονή σας!!!